

Egipte s'enfronta als arqueòlegs per la restauració de la piràmide de Saqqara

Els arqueòlegs alerten de desprendiments deguts a la restauració
El ministeri d'Antiguitats organitza una visita al monument per desmentir-los

ISMAEL MONZÓN El Caire 17 SET 2014 - 13:19 CEST. EL PAÍS

Les sorres del desert van protegir durant segles a la primera piràmide de la història de claudicar davant l'implacable judici del pas del temps. La imponent construcció de mastabes erigida en la necròpoli de Saqqara sota el comandament del faraó Djoser (2635-2615), segon rei de la III dinastia, va sobreviure també a la fascinació que la seva construcció va despertar entre les escoles maçòniques. Però les últimes dècades se li han ennuegat als murs de fa més de 4.600 anys. Un terratrèmol en 1992 va danyar l'estructura, que avui es veu més deteriorada que mai, malgrat els esforços dels moderns restauradors per recuperar-la. De fet, precisament les últimes obres per cuidar el monument han contribuït a danyar-ho més encara, almenys segons un grup d'experts que ha llançat l'alarma sobre el seu estat.

Un rústic entramat de bastides de fusta revesteix un dels costats de la piràmide esglaonada, que no obstant això no aconsegueix ocultar com el segon dels nivells s'està enfonsant. En els últims anys, els treballs s'han traslladat des de la cara contigua, on una filera de pedres polides més lluentes que les altres reforça la base de tova.

Els obrers contemporanis no fan sinó reconstruir la gran obra de Imhotep, considerat com el primer enginyer de la història. A aquest personatge, adorat fins i tot durant les últimes dinasties de la civilització egípcia, se li atribueix aquesta veritable revolució en les construccions funeràries. Sota les ordres del rei Djoser, Imhotep va pensar a anar afegint pisos a les mastabes tradicionals, fins a aconseguir aixecar una piràmide esglaonada de 60 metres, perquè el seu rei estigués més prop d'ascendir als cels, on havia de rebre audiència de Ra, déu del sol i origen de la vida.

En els últims anys, grups d'egiptòlegs han denunciat el reemplaçament de pedra nova per l'original. Alguna cosa que els treballadors al servei del Ministeri d'Antiguitats tracten de desmentir o minimitzar. "Més del 90% dels blocs que hem utilitzat procedeixen de la piràmide, després de recollir-los del sòl i endreçar-los", assenyala Hasan Imam, enginyer que ha participat en la reconstrucció. L'expert sosté que el monument "està en un bon estat i només un nou terratrèmol podria provocar el seu ensorrament".

Però la polèmica ha anat a més durant les últimes setmanes, després que diversos col·lectius que es dediquen a preservar el patrimoni denunciessin que el mal estat actual de la piràmide es deu a la negligència de l'empresa que s'encarrega de la restauració. Amir Gamal, membre del grup *Robatoris sense descans* denuncia a la seva pàgina web que "l'empresa i els oficials del Consell Suprem d'Antiguitats estan cometent un crim". Segons les seves afirmacions, "l'empresa mai abans havia restaurat un lloc arqueològic".

Les obres a l'àrea arqueològica de Saqqara van començar l'any 2002, però la complexitat de la tasca i els problemes econòmics han provocat que es paralizessin diverses vegades. Quatre anys més tard, l'empresa egípcia Al-Shorgaby, dedicada fonamentalment a l'enginyeria i construcció, es va fer amb el concurs per encarregar-se de la restauració. Els treballs van continuar fins a l'any 2010 i, després d'un intent fallit per recuperar l'activitat, es van tornar a frenar després de la revolució de l'any 2011.

Fa un parell de setmanes, el recentment nomenat ministre d'Antiguitats, Manduh al Damati, va anunciar la continuació de les obres en la piràmide de Djoser, que haurien d'estar acabades abans de finals de l'any 2015. Diversos diaris locals van fer ressò de les denúncies dels grups encarregats de vetllar pel patrimoni i l'escàndol va esquitjar a les autoritats egípcies.

Per desmentir les informacions, el Ministeri va organitzar una visita per a la premsa al lloc arqueològic. El propi titular d'Antiguitats es va endinsar a l'interior de la piràmide, on va anar explicant per torns als periodistes que les bastides col·locades uns metres per sobre de la càmera funerària eren "un lloc completament segur". Després, en roda de premsa, Damati va insistir que "els treballs de restauració s'estan duent a terme de forma correcta, sota la supervisió d'un equip de la Unesco que ha vingut a Egipte", poc abans que s'enredés en un acalorat enfrontament verbal amb dos dels periodistes que havien publicat informes crítics i a els qui no els va ser permesa l'entrada al cor de la mastaba.

Egipto se enfrenta a los arqueólogos por la restauración de la pirámide de Saqqara

Los arqueólogos alertan de desprendimientos debidos a la restauración.
El ministerio de Antigüedades organiza una visita al monumento para desmentirlos

ISMAEL MONZÓN El Cairo 17 SEP 2014 - 13:19 CEST. EL PAÍS

Las arenas del desierto resguardaron durante siglos a la primera pirámide de la historia de claudicar ante el implacable juicio del paso del tiempo. La imponente construcción de mastabas erigida en la necrópolis de Saqqara bajo el mando del faraón Zóser (2635-2615), segundo rey de la III dinastía, sobrevivió también a la fascinación que su construcción despertó entre las escuelas masónicas. Pero las últimas décadas se le han atragantado a los muros de hace más de 4.600 años. Un terremoto en 1992 dañó la estructura, que hoy se ve más deteriorada que nunca, pese a los esfuerzos de los modernos restauradores por recuperarla. De hecho, precisamente las últimas obras para cuidar el monumento han contribuido a dañarlo más aún, al menos según un grupo de expertos que ha lanzado la alarma sobre su estado.

Un rústico entramado de andamios de madera reviste uno de los lados de la pirámide escalonada, que sin embargo no logra ocultar cómo el segundo de los niveles se está viniendo abajo. En los últimos años, los trabajos se han trasladado desde la cara contigua, donde una hilera de piedras pulidas más relucientes que las demás refuerza la base de adobe.

Los obreros contemporáneos no hacen sino reconstruir la gran obra de Imenhotep, considerado como el primer ingeniero de la historia. A este personaje, adorado incluso durante las últimas dinastías de la civilización egipcia, se le atribuye esta verdadera revolución en las construcciones funerarias. Bajo las órdenes del rey Zóser, Imenhotep pensó en ir añadiendo pisos a las mastabas tradicionales, hasta conseguir levantar una pirámide escalonada de 60 metros, para que su rey estuviera más cerca de ascender a los cielos, donde debía recibir audiencia de Ra, dios del sol y origen de la vida.

En los últimos años, grupos de egiptólogos han denunciado el reemplazo de piedra nueva por la original. Algo que los trabajadores al servicio del Ministerio de Antigüedades tratan de desmentir o minimizar. "Más del 90% de los bloques que hemos utilizado proceden de la pirámide, después de recogerlos del suelo y adecentarlos", señala Hasan Imam, ingeniero que ha participado en la reconstrucción. El experto sostiene que el monumento "está en un buen estado y sólo un nuevo terremoto podría provocar su derrumbe".

Pero la polémica ha ido a más durante las últimas semanas, después de que varios colectivos que se dedican a preservar el patrimonio denunciaran que el mal estado actual de la pirámide se debe a la negligencia de la empresa que se encarga de la restauración. Amir Gamal, miembro del grupo Robos sin descanso denuncia en su página web que la "empresa y los oficiales del Consejo Supremo de Antigüedades están cometiendo un crimen". Según sus afirmaciones, la "firma nunca antes había restaurado un sitio arqueológico".

Las obras en el área arqueológica de Saqqara comenzaron en 2002, pero la complejidad de la tarea y los problemas económicos han provocado que se paralizaran varias veces. Cuatro años más tarde, la empresa egipcia Al-Shorgaby, dedicada fundamentalmente a la ingeniería y construcción, se hizo con el concurso para encargarse de la restauración. Los trabajos continuaron hasta 2010 y, después de un intento fallido para recuperar la actividad, se volvieron a frenar tras la revolución de 2011.

Hace un par de semanas, el recientemente nombrado ministro de Antigüedades, Manduh al Damati, anunció la continuación de las obras en la pirámide de Zóser, que deberían estar terminadas antes de finales del 2015. Varios periódicos locales se hicieron eco de las denuncias de los grupos encargados de velar por el patrimonio y el escándalo salpicó a las autoridades egipcias.

Para desmentir las informaciones, el Ministerio organizó una visita para la prensa al sitio arqueológico. El propio titular de Antigüedades se adentró en el interior de la pirámide, donde fue explicando por turnos a los periodistas que el andamiaje colocado unos metros por encima de la cámara funeraria era "un lugar completamente seguro". Después, en rueda de prensa, Damati insistió en que "los trabajos de restauración se están llevando a cabo de forma correcta, bajo la supervisión de un equipo de la Unesco que ha venido a Egipto", poco antes de que se enzarzara en un acalorado enfrentamiento verbal con dos de los periodistas que habían publicado informes críticos y a quienes no les fue permitida la entrada al corazón de la mastaba.